

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., v právní věci žalobce: **A. O. A. K.**, zastoupený Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem náměstí 28. října 9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2017, čj. OAM-79/ZA-ZA11-HA11-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, čj. 32 Az 18/2017-67,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, čj. 32 Az 18/2017-67, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný žalobci rozhodnutím čj. OAM-79/ZA-ZA11-HA11-2017 neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobu proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Brně rozsudkem čj. 32 Az 18/2017-67 zamítl. Uvedl, že žalobce žádá o mezinárodní ochranu z důvodu legalizace pobytu v České republice. Správní orgán správně posoudil tvrzení žalobce o pronásledování z důvodu dobré finanční situace či podpory předchozího režimu v Libyi jako nedůvodné. Žalobce neuvedl žádné konkrétní a individuální potíže, kterým by čelil. Ve vztahu k doplňkové ochraně uvedl, že po zhodnocení výpovědi žalobce, posouzení doby a hlavního motivu jeho odchodu z vlasti, důvodů a okamžiku podání žádosti a podkladových informací, nedospěl v souladu se žalovaným k závěru, že by v případě návratu žalobci hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy.

II.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítl, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť se vůbec nevyjádřil k jedné ze stěžejních žalobních námitek týkající se situace v Libyi. Stěžovatel v tomto směru odkazoval na informace různých zdrojů.

[4] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud i žalovaný při posuzování jeho věci vycházely předně z toho, že jeho žádost je účelová, což dovodily z doby jejího podání (po deseti měsících pobytu na území). Tento postup však odporuje judikatuře Nejvyššího správního soudu.

[5] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu a odkázal na své rozhodnutí, správní spis, vyjádření k žalobě a napadený rozsudek. Navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

III.

[6] Jelikož se jedná o věc mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s § 104a s. ř. s. otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud ji odmítne jako nepřijatelnou.

[7] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení čj. 1 Azs 13/2006-39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] Stěžovatel uvedl, že v jeho věci učinil krajský soud zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[9] Zde je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[10] V nyní souzené věci k takto výraznému pochybení krajského soudu došlo. Nejvyšší správní soud totiž dospěl k závěru, že kasační stížností napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), přičemž se jedná

pokračování

o natolik závažný nedostatek napadeného rozsudku, ke kterému by soud musel přihlížet i bez kasační námítky. Kasační stížnost je tedy ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 Azs 87/2017-26).

[11] Stěžovatel v žalobě namítl, že žalovaný nepatřičně zlehčuje situaci v jeho zemi původu, nedostatečně zjistil stav situace v Libyi a z předložených zpráv vytrhával pro stěžovatele nepříznivé informace. Sám pak odkázal na množství konkrétních zpráv, které situaci popisují odlišně od žalovaného (zpráva Human Rights Watch, zpráva Amnesty International, report Ministerstva vnitra Spojených států amerických, zpráva Rady bezpečnosti OSN, stanovisko UNHCR, zpráva Ministerstva zahraničních věcí a obchodu Austrálie, zpráva generálního tajemníka OSN) a to vždy s odkazem na jejich umístění na internetu.

[12] Krajský soud ke zjištění skutkového stavu pouze uvedl: *„Jeho výpověď [stěžovatele - pozn. NSS] posoudil [správní orgán - pozn. NSS] v kontextu informací o zemi původu, které soud považuje za dostatečně objektivní a aktuální, neboť pocházejí z různých informačních zdrojů a mapují situaci v Libyi k datu vydání napadeného rozhodnutí. Jde-li o tvrzené potíže související s dobrou finanční situací a podporou předchozího režimu v rámci demonstrací, je krajský soud toho názoru, že žalobce kromě předmětného obecného tvrzení neuvedl žádné konkrétní a především individuální potíže ve vztahu ke své osobě, které by vykazovaly znaky pronásledování.“*

[13] Krajský soud nekriticky převzal líčení situace v Libyi a postavení stěžovatele od žalovaného. Ke konkrétním stěžovatelským námítaným zprávám a informačním zdrojům se nijak nevyjádřil, ačkoliv rovněž poskytují relevantní informace o situaci v Libyi a stěžovatel z nich dovozuje nezákonnost a nesprávnost správního rozhodnutí. Tím zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Postupem krajského soudu bylo stěžovateli odepřeno právo na úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci soudem zaručené čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, (dále „procedurální směrnice“). Požadavek na přezkoumatelnost soudního rozhodnutí, je nutné interpretovat právě s ohledem na tento článek procedurální směrnice. Jestliže má soud věc úplně skutkově a právně posoudit, musí rovněž své posouzení zdůvodnit, a to zvláště v případě, že žalobce odkazuje na konkrétní informace o zemi původu, uvádí osobní zkušenost s nestátními aktéry, praxi únosů a upozorňuje na nefunkčnost státní moci v Libyi. Nejvyšší správní soud rovněž upozorňuje, že přezkum má být *ex nunc*, nelze se tedy spoléhat pouze na zprávy k datu vydání napadeného rozhodnutí bez dalšího.

[14] Dále se krajský soud nijak nezabýval námitkou, že sociální skupina bohatých lidí, ke které stěžovatel patří, naplňuje definiční znaky uprchlíka ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť se jedná o určitou skupinu osob podobného zázemí, obyčejů a společenského postavení. Roli hraje taktéž politické přesvědčení, které je žalobci přičítáno okolní společností. Protože krajský soud námitku nevypořádal, ani případně nezdůvodnil, že pro věc není podstatná, zatížil i tímto postupem své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[15] V této souvislosti je nutné zmínit, že posouzení žalobních námitek je podstatné zejména z důvodu úvah o možném udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a proto je zcela nezbytné, aby je krajský soud patřičným způsobem vypořádal. Nejvyšší správní soud rovněž upozorňuje na aktualizované stanovisko UNHCR k navracení do Libye ze září 2018 (dostupné z: <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=5bbcd31d4>), které vyzývá k pozastavení nucených návratů do země a uvádí, že osoby z Libye mohou potřebovat mezinárodní uprchlickou ochranu či splňovat kritéria doplňkové ochrany.

[16] Ačkoliv výše uvedené důvody vedou samy o sobě ke zrušení napadeného rozsudku, přistoupil soud dále k přezkoumání kasační stížnosti v mezích další uplatněné kasační námítky. Zrušující důvody se totiž týkají výhradně nepřezkoumatelnosti rozsudku v části týkající se žalobních námitek směřujících k situaci v Libyi a příslušnosti žadatele ke skupině bohatých; v ostatním je napadený rozsudek plně přezkoumatelný. Přitom platí, že „*krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (podobně též Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti) není oprávněn vyhnout se hodnocení těch skutkových a právních otázek, které, jelikož se jimi orgán či soud, jehož rozhodnutí se přezkoumává, v potřebné míře zabýval, samy o sobě předmětem přezkumu být mohou, poukazem na to, že ve vztahu k jiným skutkovým či právním otázkám, od předchozích oddělitelným, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. (...) Nejvyšší správní soud podotýká, že zabývat se těmito oddělitelnými otázkami je nutno jen tehdy, má-li jejich řešení význam pro další řízení a rozhodnutí ve věci (či lze-li vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat, že takový význam mít bude)*“ (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 7 Afs 212/2006-74).

[17] Stěžovatel namítl, že mu nemůže být k tíži podání žádosti o azyl až ve chvíli, kdy mu nebyly přiznány jiné tituly k pobytu na území. Správní orgány i soud totiž jeho žádost hodnotily předně jako účelovou, což vyjádřily ve svých rozhodnutích.

[18] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že již v rozsudku čj. 5 Azs 6/2011-49 sdělil: „*Skutečnost, že žadatele vedla k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany také 'snaha o legalizaci pobytu na území ČR', nepostačuje sama o sobě k zamítnutí této žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, či k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14a téhož zákona, neboť tato skutečnost ještě nevylučuje, že žadatel opustil zemi původu a chce se usídlit v ČR právě proto, že má odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu z azylově relevantních důvodů nebo že by v případě navracení do této země čelil skutečnému nebezpečí vážné újmy zakládajícímu nárok na doplňkovou ochranu.*“

[19] Čas podání žádosti by tedy stěžovateli neměl být sám o sobě k tíži a správní orgán žádost nemůže a priori posuzovat jako účelovou „k legalizaci pobytu“. Zvláště k ní nesmí přistupovat jinak než k žádostem, které nepovažuje za „účelové“. Vždyť žádosti o azyl mají kromě funkce ochranné obecně za účel umožnit cizinci legální pobyt na území; mezinárodní ochranu lze z azylově relevantních důvodů poskytnout i žadateli, který žádost podal zcela zjevně „účelově“.

[20] Nyní je na krajském soudu, aby po vypořádání stěžovatelových námitek posoudil, zda rozhodnutí žalovaného ob stojí s tím, že jeho jediným ani hlavním důvodem pro zamítnutí nesmí být „snaha o legalizaci pobytu“.

pokračování

IV.

[21] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud napadený rozsudek pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude na krajském soudu, aby přezkoumatelným způsobem vypořádal žalobní námitky týkající se situace v Libyi a postavení žalobce. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodl. V případě zrušení rozhodnutí krajského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení, rozhodne o nákladech řízení podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. června 2019

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu